

Koloniale wandeling Hoorn: Van oude zaken die niet voorbij gaan

Startpunt: NS Station Hoorn

Eindpunt: NS Station Hoorn

Parkeren: Transferium Van Dedemstraat

Horeca: diverse in de stad

Musea: Westfries Museum (gesloten tot 2025)

Lengte van de wandeling: 6 (binnenstad) of 16 km

GPX-bestand: Topo GPS koloniale wandeling Hoorn

Geen stad die zo sterk getekend is door Hollands koloniale geschiedenis als Hoorn. In de 17e en 18e eeuw waren de Verenigde Oost-Indische Compagnie en de West-Indische Compagnie de kurk waarop de Hoornse economie dreef. De scheepsbouw floreerde, toeleveringsbedrijven deden goede zaken, West-Friese zeelui en soldaten begonnen hier hun wereldreis en exotische producten uit de hele wereld stroomden de stad binnen. En tot op de dag van vandaag beroemt Hoorn zich erop de geboortestad te zijn van Jan Pietersz Coen, de grondlegger van het Nederlandse koloniale imperium in Azië, alle postkoloniale discussies ten spijt. Omdat er in Hoorn zoveel koloniale geschiedenis te ontdekken valt, moesten we kiezen. We leggen de nadruk op verhalen over Horinezen die overzee geschiedenis schreven en minder op degenen die thuis bleven. Al zijn er natuurlijk uitzonderingen.

1. Neem op het station uitgang Centrum. Met je rug naar de stationsuitgang direct linksaf (houd het plantsoen aan je rechterhand). Aan het eind van het plantsoen vind je rechts de gedenknaald voor **Willem Karel baron van Dedem**, burgemeester van Hoorn van 1875 tot 1891 en de grote aanjager achter het beeld van Jan Pieterszoon Coen in het centrum van Hoorn.
2. Loop verder langs de gedenknaald en op de kruising linksaf: Noorderstraat. Waar links en rechts water te zien is, links aanhouden en doorlopen tot de voorrangsweg. Daar rechtsaf: Achterstraat (in de verte zie je een beeld boven de poort van het Doelengebouw). Op de viersprong rechtdoor: Korte Achterstraat. Loop door tot Korte achterstaat 6, het poortje van het **Burgerweeshuis**.
3. De Korte Achterstraat verder uitlopen. Aan het eind scherp linksaf: Muntstraat. Doorlopen tot Muntstraat 4, **Oost-Indisch Huis**.
4. De Muntstraat verder uitlopen. Links aanhouden en over de brug. Links voor je, op Onder de Boompjes 21 en 22, zie je twee pakhuizen van de VOC. Het eerste pakhuis toont op de gevelsteen uit 1606 een zak specerijen, peperdure handelswaar van de VOC. Het tweede pakhuis dat rond 1610 werd gebouwd toont twee driemasters onder Hoornse vlag, vermoedelijk de grote spiegelretourschepen van de VOC. Het opschrift V.O.Compagnie stamt uit 1940. Loop de brug over en ga rechtdoor, links langs de VOC-pakhuizen. In de 17e eeuw, toen de VOC-pakhuizen aan de achterkant werden uitgebouwd tot de vestingwal, heette deze straat Oostindische steeg.
5. Net voor de grote (Velius)brug rechtsaf: een pad door het Oosterplantsoen. Je komt uit bij de Oosterpoort. Hier rechtdoor over de zebra en rechtdoor (ABC) met rechts een appartementencomplex en links een parkeerplaats. Aan het eind van het ABC rechtsaf Binnenluijendijk. Met een trap de dijk op en rechtsaf over de Binnenluijendijk. Aan de overzijde van de Vluchthaven waar je langs loopt, ligt nu het Julianapark. Dat gebied hoorde in de 17e eeuw bij de nieuwe haven die hier in

1608 werd aangelegd. Die grote haven werd omsloten door de Buitenluidendijk. Aan die dijk lag de scheepswerf van de VOC. Loop door tot Binnenluidendijk 2, het vroegere **West-Indisch Huis**.

6. Aan het eind van de Binnenluidendijk de bocht naar rechts aanhouden: Slapershaven. Steek het brugje over en dan linksaf: Oude Doelenkade. Loop door tot Oude Doelenkade 17, het huis van de scheepsbouwer **Pieter Jansz Liorne**.
7. Loop even terug over de Oude Doelenkade en dan de eerste straat links: Mallegomsteeg. Eerste straat linksaf, Lindestraat. Hier (waar precies is onbekend) woonde **Jan Reeps**, die eind 17e eeuw een kolonie in het Amazonegebied probeerde te stichten.
8. Loop de Lindestraat uit. Aan het einde linksaf: Korenmarkt. Aan het einde rechtsaf over de brug en direct linksaf: Veermanskade. Op Veermanskade 15 is het geboortehuis te vinden van de VOC-schipper **Willem Ysbrandsz Bontekoe**.
9. Loop verder in de richting van de Hoofdtoren. Net voor de Hoofdtoren is het beeld van de scheepsjongens van Bontekoe te vinden. Het scheepsjournaal van schipper Bontekoe werd door Johan Fabricius in 1924 naverteld in het spannende jongensboek *De scheepsjongens van Bontekoe* waarvan inmiddels meer dan 150.000 exemplaren zijn gedrukt. Het boek werd nog in 2007 verfilmd door Steven de Jong. Loop de Houten steiger op (Houten Hoofd). Aan het eind staat het borstbeeld van Willem Ysbrandsz Bontekoe.
10. Ga over de steiger terug naar de Hoofdtoren en sla daar linksaf. Loop in de richting van het Oostereiland waar de bruine vloot ligt aangemeerd. In de zeemuur tussen de Hoofdtoren en de brug naar het Oostereiland is een Gedenksteen Kaap Hoorn verwerkt. De steen herinnert aan de expeditie van **Willem Schouten en Jacob le Maire**.
11. Net voor de brug naar het Oostereiland rechtsaf: Achterophetzand. Eerste straat rechtsaf: Melknapsteeg. Op de viersprong linksaf en eerste straat rechts: Foreestensteeg. Aan het eind linksaf en op de T-splitsing rechtsaf: Appelhaven. De tweede straat links, Appelsteeg, die je op het Grote Oost brengt.
12. Het Grote Oost was de voornaamste straat van Hoorn waar de grote koopmannen en regenten van Hoorn hun domicilie hadden. We lichtten er een uit: de familie Van Foreest die actief was in de VOC en de WIC. Nanning van Foreest liet op nr 43 het **Foreestenhuis** bouwen. In de **Oosterkerk** aan het Grote Oost 58-60 herinneren verschillende objecten aan Hoorns koloniaal verleden. De kerk is in de zomermaanden geregeld te bezichtigen.

13. Sla na Grote Oost nr 115 linksaf, de Bagijnesteeg in. Aan het eind op de T-splitsing linksaf: Gerritsland en vervolgens de tweede straat rechts: Gravenstraat en daarna de eerste straat links: Peperstraat. Deze brengt je naar het Kerkplein met de Grote Kerk. De huidige kerk stamt uit 1881-1882 en is de derde kerk die op die plaats is her- of gebouwd. In de eerdere kerken predikten de dominees **Jacobus Hondius** en **Engelbertus Matthias Engelberts**. Beiden waren tegenstanders van de slavernij waarop een plantagekolonie als Suriname dreef.
14. Loop linksom het Kerkplein over en sla linksaf: Kerkstraat. Op Kerkstraat 15 zien we de pui van een vroegere winkel in koloniale waren. Wandel verder naar Kerkstraat 10 waar de VOC-bewindhebber **Lucas Merens** (1698-1776) woonde.
15. Wandel de Kerkstraat helemaal uit. Je komt op het centrale plein van Hoorn: de Roode Steen met het standbeeld van **Jan Pieterszoon Coen**. Aan de Roode Steen is sinds 1880 ook het **Westfries Museum** gevestigd in het rijk versierde voormalige gebouw van het Statencollege van Hollands Noorderkwartier. Dit museum heeft veel aandacht voor Hoorns koloniale verleden, maar is helaas tot 2025 gesloten.
16. Houdt het museum aan je linkerhand en het standbeeld aan je rechterhand en loop dan over de Roode Steen rechtdoor de Grote Noord in. Sla de eerste straat rechts in: Lange Kerkstraat. Aan het eind linksaf: Nieuwstraat. Op Nieuwstraat 18 is het Oost-Indisch Huis. Hier was het bestuur van de VOC gevestigd voordat het Oost-Indisch Huis aan de Muntstraat werd gebouwd.
17. Loop verder tot de hoek Nieuwstraat 23 en Nieuwsteeg. Hier staat het Statenlogement uit 1613 dat vanaf 1796 fungeerde als stadhuis. Het gebouw stond model voor het Zwaanendael Museum in de stad Lewes in de Verenigde Staten. De relatie met Hoorn stamt uit 1631 toen **David Pietersz de Vries** uit Hoorn in dit gebied Nederlandse kolonie Swanendael stichtte.
18. Houd vanuit de Nieuwstraat links aan Gouw (dus niet de Nieuwsteeg in). Op Gouw 7 is onder de kroonlijst de gevelsteen te vinden met het alliantiewapen van Thymon Velius (1704-1764) en Ida Codde van der Burgh (1719-1794). Thymon Velius was de achterkleinzoon van de bekende Hoorns kroniekschrijver Theodorus Velius. Thymon Velius maakte deel uit van het stadsbestuur maar werkte ook voor de VOC, eerst als klerk en later als boekhouder.
19. Loop Gouw verder af tot de viersprong. Hier linksaf, de Gedempte Turfhaven op. Aan de Turfhaven (waar precies is onbekend) woonde de koopman en reder **Jan Martsz. Merens**.

20. Loop de gedempte Turfhaven verder af. Deze gaat over in Breed. Op Breed 38 vinden we **De gekroonde jaagschuit**, een winkel in koloniale waren van de familie Kaag.
Op dit punt kun je ervoor kiezen terug te lopen naar het station (zie punt 21), dan wel nog een wandeling te maken over de Markermeerdijk naar Scharwoude en weer terug naar Hoorn (zie punt 22; verlengt de wandeling met 10 km).
21. **Naar het station**: Loop terug over Breed en sla de eerste weg links in: Kleine Noord. De vierde straat rechts (nog steeds Kleine Noord) brengt je terug bij het station.
22. **Naar Scharwoude en terug**: Let op: de dijkverzwaring van de Markermeerdijk richting Scharwoude duurt zeker tot en met 2025. Het eerst stuk met de stadsstranden bij Hoorn is al wel af, maar na een kilometer kun je niet verder. Daarom lopen we vooralsnog over de oude dijk tot Scharwoude, en vandaar door een klein natuurgebied terug naar Hoorn.
- Naar Scharwoude: loop het Breed helemaal uit. Aan het eind linksaf (Hoge Vest) en direct rechtsaf Westerdijk (houdt de schouwburg, het gebouw met het groene glas) aan je linkerhand. De eerste 300 meter loop je (helaas) op het fietspad over de dijk. Daarna kun je over het voetpad op de kruin van de dijk. Loop ruim 4 km tot wandelknooppunt 93 in Scharwoude.
23. Hier rechtsaf de dijk af naar wandelknooppunt 94. Direct over het spoor rechtsaf, een fietspad in. Volg vanaf hier de blauwe pijlen van de Hoornse hoproute. Je loopt naar wandelknooppunt 91. Daar rechtsaf naar wandelknooppunt 40 (blijf de blauwe pijlen volgen). Bij wandelknooppunt 40 linksaf over de parkeerplaats naar wandelknooppunt 89. Bij wandelknooppunt 89 rechtdoor de brug over en direct rechtsaf, een fietspad naar wandelknooppunt 87. Hier rechtsaf en door een smal tunneltje onder het spoor door. Bij de T-splitsing linksaf. Blijf de blauwe pijlen volgen richting wandelknooppunt 88. Je komt langs een padelbaan en K.V. Flevo.
24. Blijf de blauwe pijlen volgen tot waar het fietspad uitkomt op de straat Poldermolen. Hier niet de blauwe pijl volgen naar rechts richting de dijk maar rechtdoor over het fietspad. Over een lange brug richting Houtzaagmolen (straatnaam) en net voor het einde van de brug rechtsaf, een voetpad richting de dijk. Daarna volg je het pad naar links onder langs de dijk. Waar rechts een trap de dijk op gaat sla je rechtsaf over een brug en direct linksaf een asfaltpadje direct onder langs de dijk. Dit volg je tot je een houten brug met trappen bereikt. De trap naar de brug op en boven rechtsaf en vervolgens linksaf, de dijk op.
25. Loop verder over de dijk tot de schouwburg aan je rechterhand. Als je die bent gepasseerd linksaf de dijk af en het Breed op. Sla de tweede links in: Kleine Noord. De vierde straat rechts (nog steeds Kleine Noord) brengt je terug bij het station.